

NYA TIDEN (från 1500)

- *En ny kultur*
Renässansen, ”återfödelsen av antikens ideal” – människan och naturen i fokus (som hos grekerna). En friare livssyn är medeltidens ”mörka” och dystra som så starkt präglats av kyrkan och religionen. Individualism, nyfikenhet, aktivitet. Man bröt inte med kyrkan men intresset för världen och livet tilläts komma fram.
- *En ny ekonomi*
De nya idealen avspeglades tydligt inom ekonomin; det var inte längre fel att utnyttja marknadens krafter och sträva efter vinst. Ränteförbudet började vika. Kapitalismen fick friare tyglar! Borgarklassen var drivande men även furstarna såg fördelar i den ekonomiska utvecklingen.
- *En ny värld*
Nyfikenheten – men naturligtvis främst ekonomiska drivkrafter - låg till stor del bakom de stora sjöfärderna och ”upptäckten” av Amerika. En världshandel kommer igång – den första större vågen av globalisering.
- *En ny vetenskap*
Renässansens mer öppna och sökande inställning kan ha bidragit till att grunden så småningom lades för den naturvetenskapliga revolutionen under 1600-talet. Redan 1543 kom Copernicus med sina revolutionerande beräkningar som visade att jorden inte låg i världsalltets centrum – en ny världsbild, den heliocentriska kom.
- *En ny lära*
Martin Luther (och Jean Calvin) bröt med påven och kyrkan i väst splittrades. Luthers åsikt att individen stod i ett direkt förhållande till Gud (utan prästernas medling) visar på ett visst samband med renässansens fokus på individen. Borgarna kunde se fördelar med protestanismens individualism och skiljande på andligt och världsligt. Furstarna gillade Luthers åsikt att de skulle leda kyrkan.
- *En ny furstemakt* Senmedeltidens utveckling mot en ännu starkare furstemakt fortsatte. **Uppgift:** vilka samband kan man se mellan detta och ovanstående utveckling inom olika områden?